

ZARZĄD

PREZES

Andrzej Płonka
POWIAT BIELSKI (woj. śląskie)

WICEPREZESI

Jan Grabkowski
POWIAT POZNAŃSKI

Jerzy Kolarz
POWIAT BUSKI

Adam Krzysztoń
POWIAT ŁANCUCKI

Krzysztof Lis
POWIAT SZCZECINECKI

Andrzej Nowicki
POWIAT PISKI

Andrzej Potępa
POWIAT BRZESKI

Sławomir Snarski
POWIAT BIELSKI (woj. podlaskie)

Zbigniew Szumski
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI

CZŁONKOWIE

Artur Adamski
POWIAT PŁOŃSKI

Sebastian Burdzy
POWIAT ŚREDZKI

Robert Godek
POWIAT STRZYŻÓWSKI

Mirosław Graczyk
POWIAT TORUŃSKI

Ewa Janczar
MIASTO NA PRAWACH POWIATU
m.st. WARSZAWA

Jan Kaluszkiewicz
POWIAT CIECHANOWSKI

Janusz Mielczarek
POWIAT ŁĘCZYCKI

Artur Pizoń
POWIAT JANOWSKI

Radosław Roszkowski
POWIAT PRUDNICKI

Piotr Rzeszotarski
POWIAT SIERPECKI

Marek Szczepański
POWIAT CHOJŃSKI

Waldemar Trelka
POWIAT RADOMSKI

KOMISJA REWIZYJNA

PRZEWODNICZĄCY

Andrzej Szymanek
POWIAT WIERUSZOWSKI

Z-CA PRZEWODNICZĄCEGO

Artur Maruszczak
POWIAT KĘDZIERZYŃSKO-KOZIELSKI

Bogdan Zieliński
POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI

CZŁONKOWIE

Piotr Babicki
POWIAT STARACHOWICKI

Leszek Bajon
POWIAT ŚLUBICKI

Artur Bieliński
POWIAT ZGORZELECKI

Zdzisław Gamański
POWIAT CHEŁMIŃSKI

Sebastian Szaleniec
POWIAT BĘDZIŃSKI

Dariusz Szustek
POWIAT ŁUKOWSKI

DYREKTOR BIURA

Rudolf Borusiewicz

Or.A.0531/197/26

Warszawa, 11 czerwca 2026 roku

Szanowny Pan
Arkadiusz Myrcha

Sekretarz Stanu
Ministerstwo Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z korespondencją z 8 czerwca 2026 r. (znak: DL-V.44.3.2026) dotyczącą projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie wysokości kwoty bazowej w 2027 r. (B993) przedkładam opinię Związku Powiatów Polskich do przedmiotowego projektu.

Ministerstwo Sprawiedliwości zaproponowało wzrost kwoty bazowej na rok 2027 o 177 zł, co stanowi wzrost o 2,8% w porównaniu do kwoty ustalonej na rok 2026 i zasadniczo kompensuje jedynie planowany wskaźnik inflacji na rok 2027. Natomiast jest to wzrost niższy niż planowany na poziomie 3% wzrost wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na rok 2027.

Przedstawioną propozycję Związek Powiatów Polskich ocenia negatywnie. Od lat zwracamy uwagę, na stanowcze zaniżenie kwoty bazowej, które wynika z zaniechań i mrożenia jej wysokości przez część okresu jej obowiązywania. Wzrost kwoty bazowej powinien następować w wysokości zapewniającej realne pokrycie kosztów realizacji zadania zleconego z zakresu administracji rządowej jakim jest organizacja punktów udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Związek Powiatów Polskich przedstawiał już resortowi sprawiedliwości szereg danych, a także analizę (<https://www.zpp.pl/storage/files/2023-07//3d8c2e58572d4a4df711384f448ea5757670.pdf>), która na różnych wskaźnikach obrazowała zaniżenie wysokości kwoty bazowej. Niestety na rok 2027 sytuacja się powtarza i po raz kolejny obserwujemy zaproponowanie kwoty bazowej w rażąco niskiej wysokości. Ministerstwo Sprawiedliwości nie wyciąga wniosków z przedkładanych uwag.

Z jednej strony resort sprawiedliwości wskazuje, że ma świadomość rosnących potrzeb w zakresie realizacji niniejszego zadania, natomiast z drugiej przyjmuje odpowiedzi Ministerstwa Finansów na temat braku potrzeby dofinansowania krajowego systemu nieodpłatnej pomocy prawnej, który w ocenie resortu finansów nie jest wystarczająco wydajny. Ponieważ niniejsze zadanie ma charakter zadania zleconego z zakresu administracji rządowej to uwagi te w sposób bezpośredni uderzają także w Ministerstwo Sprawiedliwości jako podmiot będący gospodarzem przedmiotowego zadania i autorem ustawy. Wydaje się więc, że to zasadniczą rolą resortu sprawiedliwości jest wykazanie, że bez adekwatnych nakładów finansowych w formie dotacji celowej na realizację zadania, system nie będzie w stanie skutecznie i miarodajnie funkcjonować.

Zgodnie z art. 8 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej zadaniem powiatu jest prowadzenie punktu, w którym udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie. Odpowiedzi resortu sprawiedliwości udzielane w ubiegłych latach na zgłaszane uwagi, wskazujące na liczbę wydawanych porad prawnych i obywatelskich i wyliczany na tej podstawie średni koszt za poradę są więc nieadekwatne do zakresu ustawowego zadania. Przepisy bowiem nie wiążą wysokości dotacji z liczbą wydanych porad prawnych. Zasadnicze znaczenie ma sam fakt prowadzenia punktu. Nawet gdyby przychylić się do konstatacji resortu, to wskaźnik liczby wydanych porad nie jest w żaden sposób obiektywny. Chociaż dostarcza twardych danych ilościowych, ma istotne ograniczenia jakościowe jak np. różna pracochłonność czy stopień złożoności spraw. Prawnik rozwiązujący jeden precedensowy, bardzo trudny problem prawny może w tym samym czasie wydać statystycznie mniej porad niż osoba zajmująca się powtarzalnymi, rutynowymi zapytaniem.

Biorąc pod uwagę, że niniejszy projekt rozporządzenia dotyczy zadania zleconego z zakresu administracji rządowej, zwracamy się o wskazanie przez Ministerstwo Sprawiedliwości metodologii ustalenia kwoty bazowej, służącej wyliczeniu dotacji. Zgodnie bowiem z art. 129 ustawy o finansach publicznych kwoty dotacji celowych na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone odrębnymi ustawami jednostkom samorządu terytorialnego określone są przez dysponentów części budżetowych według zasad przyjętych w budżecie państwa do określenia wydatków podobnego rodzaju, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej. W niniejszym przypadku nie ma odrębnych przepisów, które określałyby wysokość kwoty bazowej, bowiem sama ustawa o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej nie określa zasad ustalania wysokości dotacji. Dlatego też Ministerstwo Sprawiedliwości powinno dysponować metodologią ustalania wysokości kwoty bazowej. Uprzedzając odpowiedź resortu zastrzegamy, że udzielona w ubiegłym roku odpowiedź Ministerstwa na analogicznie zadane przez ZPP pytanie nie stanowi merytorycznego odniesienia się do przedłożonych wątpliwości. Wskazanie na maksymalny limit wydatków ujęty w budżecie państwa na przedmiotowe zadanie nie stanowi satysfakcjonującej i właściwej odpowiedzi, gdyż nie ma pewności na jakiej zasadzie maksymalny limit został ustalony. W pierwszej kolejności powinna zostać przedstawiona metodologia, na podstawie której określa się wysokość wydatków na dotacje celową.

Zauważamy także, że zgodnie z art. 8 ustawy z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej przedmiotowy projekt ustawy powinien zostać przedstawiony do zaopiniowania Komisji Wspólnej. Na dzień przygotowania niniejszej opinii Minister Sprawiedliwości nie dopełnił powyższego obowiązku.

Z poważaniem

Prezes Zarządu
Związku Powiatów Polskich
Andrzej Płonka